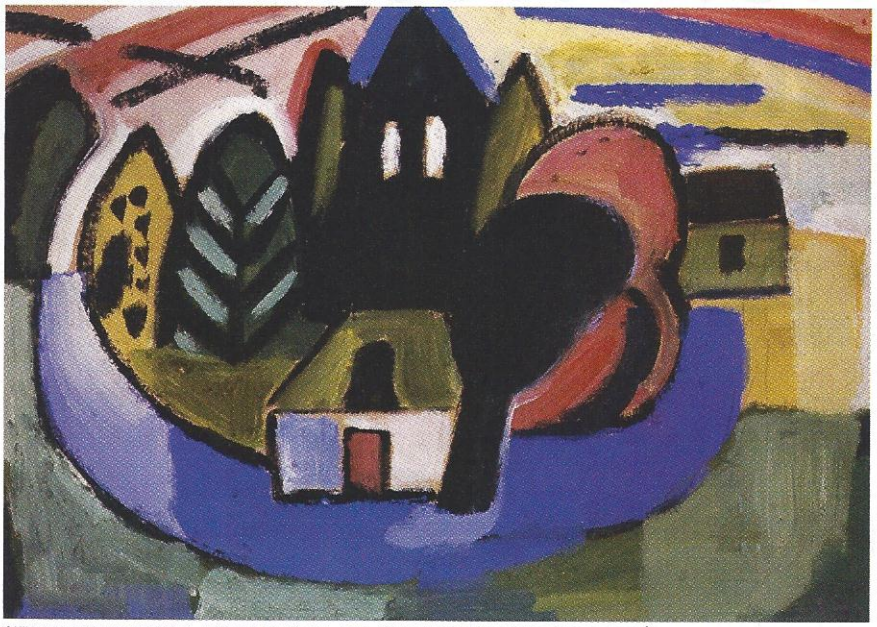
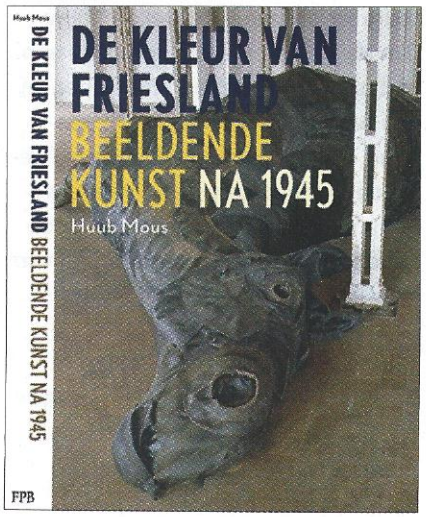
Huub Mous gastconservator Fries Museum

GERRIT BENNER ® 1897-1981, DORP IN FRIESLAND, 1954, GOUACHE, COLLECTIE PROVINCIE FRYSLÂN, © A.G. BENNER, 2008

Medio april 2008 brengt de Friese Pers Boekerij een bijzondere publicatie uit, geheten 'De kleur van Friesland, beeldende kunst na 1945'. Ruim 25 jaar na het laatste overzicht van Peter Karstkarel is het opnieuw tijd om terug te blikken, lijnen te ontdekken en de horizon voor de Friese kunst af te tekenen. Auteur van het werk is Huub Mous, recentelijk afgezwaaid als beleidsmedewerker beeldende kunst bij Keunstwurk. Cees van 't Veen, directeur van het Fries Museum, vroeg vorig jaar Mous om bij zijn boek een tentoonstelling in het Fries Museum samen te stellen. Een opmerkelijke rol derhalve voor de man die doorgaans kritiek uit op het beleid van het Fries Museum maar nu als gastconservator optreedt in datzelfde museum. Vanaf 20 april is *De Kleur van Friesland* te zien.

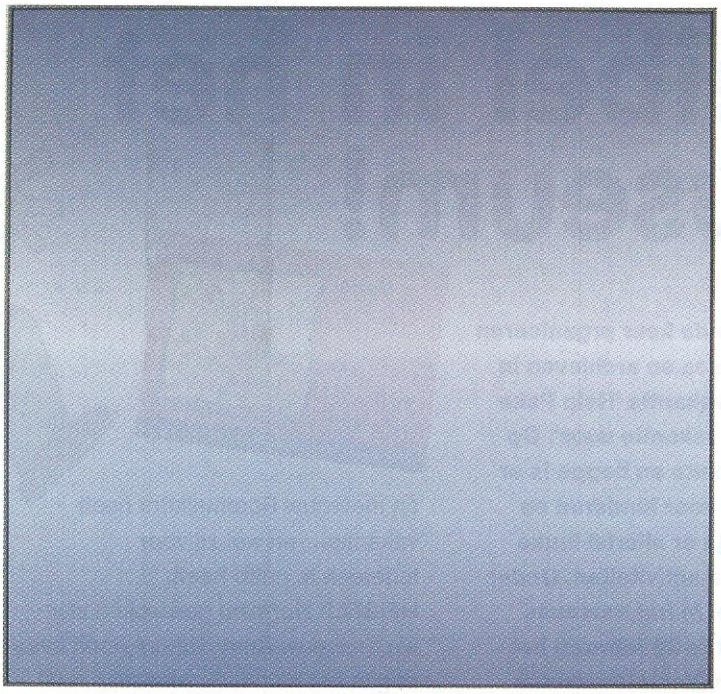
Huub Mous kwam in 1977 vanuit Amsterdam naar Leeuwarden als staf-medewerker van de Fryske cultuur. 'Ik heb de beeldende kunst in Friesland zien ontwikkelen, en dat is een belangrijk deel van mijn leven geworden. In 2005 ontstond het idee en de behoefte om een publicatie te schrijven toen ik bezig met was met de nota over kunst in de publieke ruimte. Naar mijn gevoel is er een verbrokkeld en beperkt beeld ontstaan over bepaalde epsioden uit die geschiedenis. Er is mijns inziens geen goede geschiedschrijving geweest en dat heeft de beeldvorming scheefgetrokken. De Bende van de Blauwe Hand bijvoorbeeld is grotendeels genegeerd en totaal ondergesneeuwd. Met name de waardering voor de kunst uit de jaren zestig en zeventig mis ik. Het is een belangrijke periode in de kunst in Friesland geweest. De bloei die de beeldende kunst destijds hier bereikt heeft, is daarna nooit meer geëvenaard. In de eerste jaren na de oorlog zag je dat schrijvers en kunstenaars verbinding zochten, op zoek naar een Fries cultuurideaal. Dat is daarna uit elkaar gevallen.
De legitimatie vandaag de dag om Fries beeldend kunstenaar te zijn is nauwelijks meer aanwezig. Er is geen aanleiding op dit moment voor een regionaal museum voor Friese hedendaagse kunst. Met name de internationalisering van die hedendaagse kunst is daar debet aan', aldus Mous.

Prachtige uitdaging

De afgelopen jaren heeft Huub Mous zijn kritiek op het beleid van de Friese musea en met name het Fries Museum niet onder stoelen of banken gestoken. 'Ik vind dat het Fries Museum in zijn presentaties te weinig aandacht besteed aan Friese kunstenaars en ben van mening dat er een

vaste opstelling moet komen.' Toch was hij blij verrast en overrompeld toen van 't Veen met het verzoek kwam om een tentoonstelling te maken naar aanleiding van het boek: 'Natuurlijk is het een prachtige gelegenheid om het onderwerp ook nog eens museaal onder de aandacht te brengen. Het geeft mij de kans om specifieke perioden er uit te lichten.'

Voor Mous is het de eerste grote tentoonstelling die hij samenstelt. 'Het meest spannende voor mij is dat ik nu de keuzes zelf mag doen. Wat mij betreft wordt de expositie vooral geen illustratie van het boek. De kwaliteit van de kunstwerken staat centraal. Ik moet met de billen bloot en mezelf op scherp stellen.'

WILLEM VAN ALTHUIS, BLAUW MET HORIZON, OLIEVERF OP DOEK, 1978

De Kleur van Friesland

'De kleur van Friesland' is een metafoor voor de Friese identiteit in de beeldende kunst. Afgezien van de vraag of die eigen identiteit nu wel of niet bestaat, is de zoektocht ernaar een bijzonder fenomeen geweest dat misschien wel typerend was voor de kunst die na de oorlog in Friesland is gemaakt. Misschien is het onmogelijke van de onderneming wel het meest eigene wat daarin uiteindelijk is komen bovendrijven. Hoe dan ook, de zoektocht naar de 'kleur van Friesland' wordt in de tentoonstelling zichtbaar gemaakt, niet als een chronologisch verhaal, maar in verschillende deelpresentaties. Sommige daarvan weerspiegelen een bepaalde periode, andere daarentegen zijn meer thematisch van aard.

Gerrit Benner was de eigenzinnige eenling die zijn eigen weg ging. Zijn landelijke doorbraak in het midden van de jaren vijftig betekende ook de geboorte van een mythe die het beeld van de Friese kunstenaar lange tijd heeft bepaald. Gerrit Benner en Cor Reisma zijn in veel opzichten twee tegenpolen geweest: de één stond voor de vernieuwing, de ander voor het behoud. Op de tentoonstelling wordt hun werk naast elkaar getoond, alsof het oordeel van de geschiedenis nog niet heeft plaatsgevonden.

De eerste naoorlogse periode werd gekenmerkt door weerstand tegen de vernieuwing die zich na 1960 in versnelde mate heeft aangediend. De tentoonstelling toont een beknopt overzicht van de Fries avant-garde in de jaren zestig en zeventig, toen veel kunstenaars van elders naar Friesland kwamen. Het eigene van de Friese kunst leek even geheel te verdwijnen, maar het verlangen ernaar keerde terug in een tijd van toenemende globalisering.

In de jaren tachtig komt opnieuw de belangstelling op voor 'de geografie van de verbeelding'. Een romantisch verlangen naar het noorden en een spirituele beleving van het landschap komen bij meerdere kunstenaars naar voren die in Friesland gewoond en gewerkt hebben. Een 'Friese salon' toont een onverwachte blik op kunstwerken uit de provinciale collectie. De grote zaal tenslotte laat een klein aantal werken zien, die met elkaar een beknopte canon vormen in de ogen van de gastconservator.

Op de tentoonstelling is verder werk te zien van onder meer Harmen Abma, Willem van Althuis, Boele Bregman, Machiel Braaksma, Anne Feddema, Geert Duintjer, Groenewoud/Buij, Jan Maaskant, Lode Pemmelaar, Fritz Rahmann, Eja Siepman van den Berg, Jentje van der Sloot, Silvia Steiger, Sjoerd de Vries, Ids Willemsma, Freark van der Wal en Ramon van de Werken.
De Kleur van Friesland is te zien van 20 april tot en met 24 augustus. Omrop Fryslân verzorgt een documentaire bij boek en tentoonstelling die vertoond wordt bij de publieke omroep op zondag 20 april.